

PRZEWODNIK PACJENTA

www.szpitaljp2.krakow.pl

Numer 11 (71) Listopad 2018

mgr Mariola Koziarz
młodszy asystent
Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia
Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna
w Krakowie

• Dopalacze = Narkotyki

Po wielu latach rozpoznawania wroga i nadawaniu mu różnych nazw ostatecznie zdemaskowano jego prawdziwe oblicze. Od sierpnia 2018 r. „dopalacze” są traktowane przez prawo na równi z narkotykami.

Statystyka- jak duży jest problem?

Minęło ponad 10 lat od pierwszych działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej mających na celu ograniczenie podaży i popytu dot. nowych narkotyków w Polsce. Wiele udało się w tym czasie osiągnąć, jednak problem wciąż jest aktualny. Według danych z lat 2013-2015 dot. liczby zgłoszeń interwencji medycznych w przypadkach podejrzeń zatruc nowymi substancjami chemicznymi wynika, że najwyższy wskaźnik zgłoszeń objął młodzież w grupie wiekowej 16-18 lat (2526 zgłoszeń) oraz osoby w wieku 19-24 lat (3445 zgłoszeń). Natomiast na podstawie ogólnopolskich badań „Młodzież a dopalacze – postawy i zachowania”, przeprowadzonych w 2016 r. wynika, że deklarowany przez uczniów wiek pierwszych kontaktów z substancjami zastępczymi to najczęściej 13-14 lat. W 2017 r. liczba podejrzeń zatruc dopalaczami wynosiła dla średniej krajowej 11,0 w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców a w województwie małopolskim 7,7 czyli ok 250 zgłoszeń. Skala problemu jest duża i warto zwrócić uwagę, czy nie dotyczy osób z naszego środowiska.

Aspekty prawne- nowości w ustawie

W celu zmniejszenia liczby przypadków zatruc tzw. „dopalaczami” z dniem 21 sierpnia 2018 r., weszła w życie no-

welizacja ustawy zaostřejająca przepisy o przeciwdziałaniu narkomanii. Zmiany w przepisach prawnych podyktowane są szybkim tempem pojawiania się nowych narkotyków oraz wzrostu toksyczności wytwarzanych substancji. Przepisy jasno określają, że dopalacze będą traktowane na równi z narkotykami. Istotną zmianą jest przyspieszenie aktualizacji listy środków psychoaktywnych, co przyspieszy delegalizację kolejnych „dopalaczy” oraz wprowadzenie obowiązku zgłaszania Państwowej Inspekcji Sanitarnej przypadków zatruc środkami psychoaktywnymi. Ustawa zakłada także poprawę ścigania i karania sprawców przestępstw narkotykowych. Do tej pory za handel nimi groziła jedynie kara finansowa. Obecnie za posiadanie znacznych ilości „dopalaczy” będzie groziła kara nawet do 3 lat, a za handel nimi nawet do 12 lat więzienia.

Narkotyki - czym są?

Młodość jest czasem szczególnym. Młodzi ludzie szukają nowych doznań, poznają siebie i zawierają znajomości. Jest to także czas, w którym jest się skłonny do eksperymentowania i podejmowania ryzykownych zachowań. Na przestrzeni lat, wraz ze wzrostem poziomu nauki i techniki, ze zmianami obyczajowymi, zmieniają się także sposoby przeżywania młodości. Obecnie w pokonywaniu nudy, dodaniu sobie energii lub odnalezieniu siebie można sięgnąć po łatwo dostępną i taną „dopalacz”- najgroźniejszą truciznę, na jaką są narażeni młodzi ludzie. Dilerzy sprzedają „imitacje szczęścia”, które najczęściej prowadzą do uzależnienia (nawet po jednorazowym zażyciu), zatruc, chorób, a nawet zgonów.

Nowe narkotyki są dostępne i przyjmowane w różnych formach i pod różnymi postaciami.

Popularne są „ziołowe dopalacze”- gdzie suszona pospolita roślina (np. liść podbiału pospolitego) jest spryskiwana substancją psychoaktywną a następnie użytkownik spala powstały produkt i inhaluje się nim np. za pomocą łufki. Na polskim rynku oferowane są także nowe narkotyki w postaci proszku, przedstawiane jako alternatywa dla amfetaminy. Środki o działaniu psychodelicznym sprzedawane są najczęściej w formie kartoników, do umieszczenia pod językiem czy pod powieką oka. „Dopalacze” mogą być ukrywane pod zwykłymi nazwami np. talizman, płyn do czyszczenia monitora, środek do nawożenia roślin, sole do kąpieli.

Substancje psychoaktywne dzieli się zwykle w następujący sposób:

Stymulanty- mają działanie pobudzające, zwiększają aktywność Ośrodkowego Układu Nerwowego (OUN) np. amfetamina i jej pochodne, kokaina; nowe narkotyki to głównie pochodne katynonu.

Depresanty- obniżają aktywność OUN, mają działanie uspokajające: heroina i inne opioidy, alkohol, benzodiazepiny; nowe narkotyki to najczęściej pochodne benzodiazepiny.

Psychodeliki- zaburzą funkcjonowanie OUN, co powoduje zmiany w percepcji, halucynacje, zmiany świadomości, sposobu myślenia czy odczuwania emocji np. atropina, psychodeliki naturalne (grzyby halucynogenne); nowe narkotyki to głównie ketamina.

Produkty konopi- wykazane jako osobna grupa, ponieważ wykazują działania mieszane.

Podział substancji psychoaktywnych jest o tyle istotny, że „dopalacze” często stanowią przypadkową mieszankę związków chemicznych wykazujących sprzeczne działanie np. depresantów i stymulantów, co w znaczny i niekontrolowany sposób zaburza funkcjonowanie organizmu. W tym kontekście należy pamiętać, że nawet niewielka ilość przyjętej substancji, nieodpowiednio zmieszanej, jest trucizną i może doprowadzić do choroby (także psychicznej) lub śmierci. W ciągu ostatnich kilkunastu lat rynek narkotykowy uległ radykalnym zmianom. Nowe narkotyki pojawiają się w tempie średnio około dwóch substancji tygodniowo, co oznacza, że identyfikacja i klasyfikacja ich jest bardzo utrudniona. Wielokrotnie produkty o tej samej nazwie handlowej, o tym samym wyglądzie opakowania, gramaturze i nabyte u tego samego sprzedawcy, różnią się składem jakościowym i ilościowym. Konsumenci nigdy nie mogą być pewni, co kupują. Ponadto producenci, szukając nowych sposobów na zwiększenie popytu, „wzmacniają dopalacze” poprzez np. dodanie drobinek szkła, które powodują mikrouszkodzenia w śluzówce, co wywołuje szybsze i silniejsze doznania. Mieszanie różnych związków chemicznych, brak dbałości o czystość chemiczną produktu i stosowanie wypełniaczy pozwala także na relatywnie niski koszt (nawet od 3 złotych) zakupu „dopalaczy”, w efekcie brak występowania bariery finansowej.

Profilaktyka - czyli warto edukować?

Obecnie duża część sprzedaży środków psychoaktywnych odbywa się za pośrednictwem internetu a narkotyk dostarczany jest w paczce kurierskiej (często pod niegroźną nazwą np. „sole kąpielowe”). Stąd warto zainteresować się, czy dorastające dzieci nie otrzymują paczek z nieznanymi produktami i czy nie korzystają z forum o tematyce związanej ze środkami psychoaktywnymi. Warto zwrócić uwagę, czy bliskie nam osoby nie zachowują się w sposób inny niż dotychczas. Mogą być nadmiernie pobudzone, mieć zaniki pamięci lub być przygnębione i zamknięte w sobie. Spektrum działania substancji psychoaktywnych jest szerokie i wykrycie ich może wymagać wnikliwej obserwacji i przeprowadzania trudnych rozmów. Należy zwrócić uwagę na posiadanie akcesoriów wskazujących na używanie nowych narkotyków m.in. lufki, bibułki, puście saszetki, listki lub nadmierne ilości buteleczek.

Według badań nastolatki wpadają w nałogi głównie ze stresu, nudy lub nadmiaru pieniędzy. Stąd ważną częścią profilaktyki zażywania substancji psychoaktywnych jest posiadanie i rozwijanie własnych zainteresowań, talentów i pasji. Ludzie którzy inwestują w rozwój swoich mocnych stron i tego co ich ciekawi zazwyczaj są bardziej zadowoleni z siebie i swojego życia i nie mają w nim miejsca na sztuczne stymulanty. Rodzic dorastającego dziecka, partner, mąż czy

przyjaciel wspierający w rozwijaniu pasji może być największą wartością stanowiącą profilaktykę substancji psychoaktywnych.

Ważnym elementem zapobiegania jest edukacja młodych ludzi. Temat należy omawiać w szkole z wychowawcą, szkolnym psychologiem lub innym specjalistą. Warto tu wyróżnić ogólnopolski program edukacyjny, „ARS- czyli jak dbać o miłość”. Ma on na celu profilaktykę używania alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych i jest realizowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie, w ponad 20 szkołach ponadpodstawowych z terenu miasta i powiatu.

Należy pamiętać, że nowe narkotyki są substancjami o nieznanym składzie, których często po spożyciu nie można zidentyfikować w organizmie. Testy toksykologiczne stosowane przy „klasycznych narkotykach” nie wykazują obecności trujących związków chemicznych, co w znaczny sposób utrudnia podanie antidotum i przywrócenie do zdrowia zażartej osoby. ■

Źródło:

1. Nowe narkotyki w Polsce. Tendencje- zagrożenia- procedury postępowania. Główny Inspektorat Sanitarny, Warszawa 2016
2. Informacja o ogólnopolskim badaniu „Młodzież a dopalacze – postawy i zachowania”. www.gis.gov.pl
3. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. poz. 1490)
4. Raport Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych – STOP dopalaczom 2015-2016. 10.08.2017 r. www.gis.gov.pl
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych

NINIEJSZY ARTYKUŁ JEST POKŁOSEM WSPÓŁPRACY POWIATOWEJ STACJI SANITARNO- EPIDEMIOLOGICZNEJ W KRAKOWIE I KRAKOWSKIEGO SZPI-TALA SPECJALISTYCZNEGO IM. JANA PAWŁA II PRZY REALIZACJI SZKOLE-NIA, DOTYCZĄCEGO PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSY-CHOAKTYWNYCH, KTÓRE ODBYŁO SIĘ 25 WRZEŚNIA 2018 R.

Oczyszczacze powietrza - dzieciom

5 oczyszczaczy powietrza z przeznaczeniem dla oddziałów i poradni dziecięcych trafiło we wrześniu br. do Szpitala im. Jana Pawła II w Krakowie.

Otrzymany sprzęt przekazany jest przez Województwo Małopolskie w ramach realizacji projektu zintegrowanego LIFE pn. „**Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze**” współfinansowanego ze środków Programu LIFE Unii Europejskiej.

Centrum Torakoonkologii i Transplantologii w Szpitalu im. Jana Pawła II już gotowe

Nowoczesna sala operacyjna i wybudzeniowa na rozbudowanym bloku operacyjnym, w pełni wyposażona pracownia fizjoterapii i badań czynnościowych, a także najwyższej jakości sprzęt medyczny, w tym rezonans magnetyczny – tak wygląda Interdyscyplinarne Centrum Torakoonkologii i Transplantologii, które powstało w Krakowskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II dzięki środkom pochodzącym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Otwarcie 1: Od lewej: prof. dr hab. med. Jarosław Kuździał – Ordynator Oddziału Klinicznego Chirurgii Klatki Piersiowej i Chirurgii Onkologicznej z Pododdziałem Rehabilitacji Pulmonologicznej i zarazem Konsultant Wojewódzki w dziedzinie chirurgii klatki piersiowej, dr n. med. Anna Prokop-Staszecka - Dyrektor Szpitala, Biskup Jan Zajac, Sylwia Grzesiak-Ambroży – Dyrektor Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Marszałkowskim Woj. Małopolskiego oraz Wojciech Kozak – Wicemarszałek Województwa Małopolskiego.

W ramach projektu, opiewającego na kwotę 22 mln zł, przebudowano i nadbudowano budynek torakochirurgii, zyskując kolejne ponad 312 m² oddziału, jak również zmodernizowano dużą jego część o powierzchni 2724 m². Rozbudowano też blok operacyjny, gdzie powstała nowoczesna sala operacyjna, dodatkowa sala wybudzeniowa wraz z niezbędnym zapleczem, a także odcinek intensywnego nadzoru pooperacyjnego z ośmioma stanowiskami. W planach nie zabrakło również nowoczesnej pracowni USG. Co więcej, utworzono także salę umożliwiającą izolację chorych, nową izbę przyjęć oraz powiększono pokój dla lekarzy.

Sala operacyjna: Nowoczesna sala operacyjna, będąca częścią Bloku Operacyjnego w Centrum Torakoonkologii i Transplantologii.

Pacjenci, którzy będą tu leczeni, zyskali także pracownię badań czynnościowych oraz pracownię fizjoterapii z miejscami do rehabilitacji.

Warto przypomnieć, że już kilka miesięcy temu, na potrzeby centrum oddano do użytku odnowioną pracownię rezonansu magnetycznego. Nowoczesne centrum oprócz rezonansu magnetycznego i aparatu RTG zostało zaopatrzone m.in. w wygodne łóżka dla pacjentów z materacami przeciwożynowymi, a także w respirator, aparat do EKG, defibrylatory, pulsometry, wózki inwalidzkie czy aparaty do pomiaru ciśnienia. W ramach projektu rozbudowano także infrastrukturę IT.

Teraz, dzięki funkcjonowaniu nowego centrum, liczba operacji i zabiegów zdecydowanie się zwiększy. To bez wątpienia dobra informacja.

Otwarcie 1: Od lewej: dr Paweł Brudkiewicz, dr Henryk Olechnowicz, twórca i wieloletni Ordynator Oddziału Torakochirurgii, mgr Aleksandra Sośnicka – Pielęgniarka Oddziałowa Bloku Operacyjnego, Maria Musiał – była pielęgniarka oddziałowa oddziału torakochirurgii, Halina Janik z sekretariatu Oddziału.

NIE SIEDŹ W DOMU, PRZYJDŹ NA WYKŁAD!

KRAKOWSKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM. JANA PAWŁA II
SERDECZNIE ZAPRASZA NA
SZKOLENIA OTWARTE
W BUDYNKU
CENTRUM KONFERENCYJNO-SZKOLENIOWEGO - A V
PRZY UL. PRĄDNICKIEJ 80 (WJAZD OD UL. FIELDORFA NILA),
W TERMINACH:

6 listopada (wtorek) 2018

12:00-12:45 Jakość życia w starości - dr Katarzyna Jagielska, Uniwersytet Pedagogiczny
13:00-13:45 Aktywność edukacyjna osób starszych - mgr Katarzyna Białożył, Uniwersytet Pedagogiczny

20 listopada (wtorek) 2018

12:00-12:45 Refleksyjność w życiu osób starszych - prof. Joanna M. Łukasik, Uniwersytet Pedagogiczny
13:00-13:45 Religijność osób starszych - prof. Norbert G. Pikula, Uniwersytet Pedagogiczny

4 grudnia (wtorek) 2018

12:00-12:45 Zasady prawidłowego żywienia w zależności od ryzyka sercowo-naczyniowego - prof. UJ dr hab. med. Maria Olszowska, Szpital im. Jana Pawła II w Krakowie
13:00-13:45 Do czego służy USG Doppler? - dr Tadeusz Wilkosz, Szpital im. Jana Pawła II w Krakowie
14:00-14:45 Program zdrowotny w zakresie prewencji i wykrywania chorób układu krążenia w populacji mieszkańców województwa małopolskiego w roku 2018. Organizacja i wyniki - Prof. dr hab. med. Piotr Podolec, Szpital im. Jana Pawła II w Krakowie

UWAGA:
ZE WZGLĘDÓW ORGANIZACYJNYCH OSOBA
PROWADZĄCA I TEMAT MOGĄ ULEC ZMIANIE.

Aktualizacje znajdą Państwo
na stronie internetowej Szpitala:
www.szpitaljp2.krakow.pl

Ciepło, które łączy

mpec.krakow.pl

